



การเปรียบเทียบความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

Comparison of financial sustainability of Rajabhat Universities in Thailand

วิกิранต์ เพือกมงคล

Wikrant Paukmongkol

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Valaya Alongkorn Rajabhat University Under the Royal Patronage

E-mail: wikrant@vru.ac.th

Received: 26 กุมภาพันธ์ 2568

Revised: 25 กรกฎาคม 2568

Accepted: 6 สิงหาคม 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การบริหารการเงินผ่านอัตราส่วนทางการเงิน ศึกษาความยั่งยืนทางการเงิน และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างภูมิภาคและขนาดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การศึกษาใช้ข้อมูลรายงานทางการเงินปี 2566 จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 32 แห่งจากทั้งหมด 38 แห่งทั่วประเทศ วัดความยั่งยืนทางการเงินจากอัตราส่วน 4 ด้าน ได้แก่ สภาพคล่อง (อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนและหมุนเร็ว) การบริหารงาน (การหมุนเวียนสินทรัพย์ สินทรัพย์ประจำ ลูกหนี้ และระยะเวลาเก็บหนี้) ความอยู่รอดระยะยาว (หนี้สินต่อส่วนทุนและทุนต่อสินทรัพย์) และความสามารถทำกำไร (อัตรากำไรสุทธิ ผลตอบแทนต่อส่วนทุนและสินทรัพย์) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและทดสอบ Kruskal-Wallis และ One-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความยั่งยืนทางการเงินระดับน่าพอใจ โดยมีจุดแข็งด้านสภาพคล่องและความอยู่รอดระยะยาว แต่มีข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์และความสามารถทำกำไร การเปรียบเทียบตามภูมิภาคพบว่า ภาคตะวันตกและใต้มีความยั่งยืนทางการเงินสูงกว่าภูมิภาคอื่น แต่ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การเปรียบเทียบตามขนาดพบว่าทุกกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงว่าความยั่งยืนทางการเงินขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการมากกว่าที่ตั้งหรือขนาด ข้อเสนอแนะ มหาวิทยาลัยราชภัฏควรพัฒนาโมเดลธุรกิจเพื่อใช้ประโยชน์สินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนเพิ่มรายได้จากบริการวิชาการ พัฒนาหลักสูตรตอบสนองตลาดแรงงาน และจัดตั้งหน่วยพัฒนาธุรกิจ ขณะที่กระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ควรสนับสนุนการหารายได้เสริมผ่านระบบจัดสรรงบประมาณอิงผลงาน และสร้างสมดุลระหว่างความมั่นคงทางการเงินกับประสิทธิภาพการดำเนินงาน

คำสำคัญ: ความยั่งยืนทางการเงิน, มหาวิทยาลัยราชภัฏ, การบริหารการเงิน, อัตราส่วนทางการเงิน



Abstract

This study aims to analyze financial management through financial ratio analysis, examine financial sustainability, and compare differences across geographical regions and institutional sizes of Rajabhat Universities in Thailand. The research utilized financial report data from fiscal year 2023, covering 32 out of 38 Rajabhat Universities nationwide. Financial sustainability was assessed using four dimensions of financial ratios: liquidity (current ratio and quick ratio), operational management (asset turnover, fixed asset turnover, accounts receivable turnover, and collection period), long-term viability (debt-to-equity ratio and equity-to-asset ratio), and profitability (net profit margin, return on equity, and return on assets). Data were analyzed using descriptive statistics, the Kruskal–Wallis test, and one-way ANOVA.

The findings reveal that Rajabhat Universities demonstrate satisfactory levels of financial sustainability, with strengths in liquidity and long-term viability. However, limitations were identified in asset management efficiency and profitability. Regional comparisons indicate that universities in the Western and Southern regions exhibit higher levels of financial sustainability than those in other regions; however, no statistically significant differences were found. Comparisons by institutional size show no statistically significant differences across groups, suggesting that financial sustainability depends more on management efficiency than on geographical location or institutional size. Based on these findings, several recommendations are proposed. At the institutional level, Rajabhat Universities should develop business models to enhance asset utilization efficiency and establish partnerships with private sector organizations to increase revenue from academic services. In addition, universities should design curricula aligned with labor market demands and establish business development units. At the policy level, the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation should support supplementary revenue generation through performance-based budget allocation systems and promote a balance between financial stability and operational efficiency to ensure long-term sustainability.

Keywords: Financial Sustainability, Rajabhat University, Financial Management, Financial Ratio

บทนำ

ความยั่งยืนทางการเงินเป็นความท้าทายสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาและความอยู่รอดของสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก โดยเฉพาะในสภาวะที่งบประมาณสนับสนุนจากรัฐลดลงอย่างต่อเนื่อง (Jaafar, Latiff, Daud, & Osman, 2023) ประกอบกับการแข่งขันที่รุนแรงขึ้นและจำนวนนักศึกษาที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญ การพึ่งพารายได้จาก



แหล่งเดียวถือเป็นความเสี่ยงที่อาจนำไปสู่วิกฤตทางการเงิน (Ngcobo, Marimuthu, & Stainbank, 2024) ในขณะที่การมีกลยุทธ์ทางการเงินที่หลากหลายและยืดหยุ่นเป็นปัจจัยสำคัญสู่ความสำเร็จในระยะยาว (Cernostana, 2018; McLaren & Struwig, 2019)

สถานการณ์นี้ส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยในประเทศกำลังพัฒนาโดยเฉพาะสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่ต้องพึ่งพางบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก ความยั่งยืนทางการเงินในบริบทมหาวิทยาลัยครอบคลุมความสามารถในการรักษาสถานะการเงินที่มั่นคงระยะยาว การมีรายรับและกระแสเงินสดเพียงพอต่อภารกิจและการพึ่งพาตนเองได้ (Cernostana, 2018; Nik Ahmad, Ismail, & Siraj, 2019) องค์ประกอบสำคัญประกอบด้วยการบริหารต้นทุน การจัดหาเงินทุน การบริหารความเสี่ยง และการรักษาสภาพคล่อง (McLaren & Struwig, 2019; Nik Ahmad et al., 2019; Sazonov, Kharlamova, Chekhovskaya, & Polyanskaya, 2015)

การศึกษาความยั่งยืนทางการเงินจำแนกตามภูมิศาสตร์และขนาดสถาบันมีความสำคัญเชิงทฤษฎีและปฏิบัติหลายประการ ประการแรก การศึกษาตามภูมิศาสตร์ช่วยให้เห็นความเหลื่อมล้ำทางการเงินที่แท้จริงระหว่างภูมิภาค (Fadda, Marinò, Pischedda, & Ezza, 2022) ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างของศักยภาพเศรษฐกิจท้องถิ่น ความหนาแน่นของประชากร และโอกาสในการสร้างรายได้จากความร่วมมือกับภาคเอกชน มหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสูง เช่น ภาคกลางและภาคตะวันออก อาจมีโอกาสดำเนินการหารายได้เสริมจากการบริการวิชาการและความร่วมมือกับอุตสาหกรรมมากกว่าภูมิภาคอื่น ในขณะที่มหาวิทยาลัยในภูมิภาคห่างไกลอาจพึ่งพางบประมาณรัฐมากกว่า

ประการที่สอง การศึกษาตามขนาดสถาบันช่วยทำความเข้าใจผลกระทบของ Economies of Scale ต่อความยั่งยืนทางการเงิน มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่มีจำนวนนักศึกษาจำนวนมากอาจมีข้อได้เปรียบในการกระจายต้นทุนคงที่ การต่อรองานให้กับผู้ให้บริการ และการสร้างรายได้จากการใช้ประโยชน์สินทรัพย์ขนาดใหญ่ (Gummett, 2015; Kathomi, Njeru, & Ocharo, 2022) ในทางตรงกันข้าม มหาวิทยาลัยขนาดเล็กอาจมีความคล่องตัวในการปรับตัวและตอบสนองความต้องการเฉพาะของท้องถิ่นได้ดีกว่า แต่อาจเผชิญข้อจำกัดด้านการระดมทุนและการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน

ประการที่สาม การศึกษาเปรียบเทียบนี้ช่วยให้การประเมินความเสี่ยงและการป้องกันปัญหาการบริหารจัดการทางการเงินมีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสามารถระบุกลุ่มเสี่ยงสูงและพัฒนาแนวทางการกำกับดูแลที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม การทำความเข้าใจรูปแบบการเงินที่แตกต่างกันจะช่วยให้หน่วยงานกำกับดูแลสามารถออกแบบระบบการตรวจสอบและการให้คำแนะนำที่ตอบสนองความต้องการเฉพาะได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นกรณีศึกษาที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการศึกษาปัญหาความยั่งยืนทางการเงิน เนื่องจากทั้ง 38 แห่งอยู่ภายใต้กฎหมายเดียวกัน (นงรัตน์ อิศโร, 2564) แต่มีความหลากหลายอย่างมีนัยสำคัญทั้งด้านที่ตั้งและขนาด ปัจจุบันมหาวิทยาลัยราชภัฏกำลังเผชิญวิกฤตทางการเงินจากหลายปัจจัย ทั้งงบประมาณที่ลดลง (อภิรักษ์กิตติ์ ด่านเจริญกิจกุล และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์, 2565) การแข่งขันที่รุนแรงขึ้นและการลดลงของจำนวนนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ศุภราชชัยสุวรรณ, เสน่ห์ สีสลารมณี และ วีระจักร แสงวงศ์, 2563)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัยโดยใช้รายงานการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมีข้อจำกัดด้านโครงสร้างรายได้ที่พึ่งพางบประมาณแผ่นดินเป็นหลัก (ร้อยละ 57.07) และมีภาระค่าใช้จ่ายบุคลากรสูง



(ร้อยละ 36.62) ความไม่สมดุลนี้สร้างความเสี่ยงต่อความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว โดยเฉพาะเมื่อต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมภายนอก

แม้งานวิจัยที่ผ่านมาได้ศึกษาผลของขนาดสถาบันต่อความยั่งยืนทางการเงิน (เนรมิตร จิตรรักษา, เพ็ญศรี จิรินัง, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ และ สมบูรณ์ ศิริสรวิหิรัญ, 2567; Saudi, 2019) และชี้ให้เห็นความสำคัญของการกระจายแหล่งรายได้ (Jaafar et al., 2023) แต่การศึกษาเหล่านี้ยังจำกัดอยู่ในบริบทที่แตกต่างกันและยังขาดการศึกษาที่เป็นระบบในกลุ่มสถาบันที่มีการกำกับดูแลแบบเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่สถาบันอุดมศึกษามีข้อจำกัดด้านทรัพยากรและต้องพึ่งพางบประมาณรัฐเป็นหลัก

ช่องว่างการวิจัยที่สำคัญประการแรกคือการขาดการศึกษาเปรียบเทียบความยั่งยืนทางการเงินในกลุ่มสถาบันที่มีพันธกิจและโครงสร้างการกำกับดูแลเดียวกัน แต่มีความแตกต่างด้านภูมิศาสตร์และขนาด การศึกษาส่วนใหญ่ในอดีตทำการเปรียบเทียบระหว่างประเภทสถาบันที่แตกต่างกัน เช่น มหาวิทยาลัยรัฐ เอกชน มากกว่าการเปรียบเทียบภายในกลุ่มเดียวกัน

ช่องว่างการวิจัยที่สำคัญประการที่สองคือการขาดการวิเคราะห์ผลกระทบร่วม (Interaction Effects) ระหว่างภูมิศาสตร์และขนาดสถาบันต่อความยั่งยืนทางการเงิน งานวิจัยที่ผ่านมาศึกษาปัจจัยเหล่านี้แยกกัน โดยไม่ได้พิจารณาว่าปัจจัยทั้งสองอาจมีผลกระทบร่วมกันอย่างไร

ช่องว่างการวิจัยที่สำคัญประการที่สามคือการขาดการศึกษาเชิงลึกในบริบทของประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในระบบมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีพันธกิจเฉพาะด้านการพัฒนาท้องถิ่น การศึกษาส่วนใหญ่ที่มีอยู่เป็นการศึกษาในบริบทของประเทศพัฒนาแล้วและไม่ได้เจาะลึกถึงปัจจัยเฉพาะของแต่ละกลุ่ม

จากสภาพปัญหาและช่องว่างการวิจัยดังกล่าว นำไปสู่คำถามวิจัยที่สำคัญ ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างด้านความยั่งยืนทางการเงินหรือไม่ อย่างไร มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีขนาดแตกต่างกันมีความยั่งยืนทางการเงินแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และปัจจัยใดมีอิทธิพลต่อความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏมากกว่ากัน ระหว่างที่ตั้งทางภูมิศาสตร์กับขนาดของสถาบัน

ผลการวิจัยนี้มีผลกระทบสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและการประยุกต์ใช้ในเชิงทฤษฎี การศึกษานี้เพิ่มความเข้าใจเกี่ยวกับอิทธิพลร่วมระหว่างที่ตั้งและขนาดที่มีต่อความยั่งยืนทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษาในเชิงนโยบาย ผลการวิจัยจะนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการกำกับดูแลและการจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสมกับบริบทเฉพาะของแต่ละกลุ่มสถาบันในระดับปฏิบัติ มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งจะสามารถพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการทางการเงินที่สอดคล้องกับศักยภาพและข้อจำกัดของตน ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การบริหารการเงินจำแนกตามกลุ่มภูมิศาสตร์และกลุ่มขนาดของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย



2. เพื่อวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินจำแนกตามกลุ่มภูมิศาสตร์และกลุ่มขนาดของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความยั่งยืนทางการเงินระหว่างกลุ่มภูมิศาสตร์และขนาดของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดความยั่งยืนทางการเงินในสถาบันอุดมศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืนทางการเงินในสถาบันอุดมศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยมีการขยายขอบเขตจากเดิมที่เน้นเพียงการรักษาสมดุลทางการเงิน สู่แนวคิดที่ครอบคลุมมิติที่หลากหลายมากขึ้น จากการสังเคราะห์งานวิจัยของนักวิชาการหลายท่าน สามารถจัดกลุ่มแนวคิดเกี่ยวกับความยั่งยืนทางการเงินได้เป็น 3 กลุ่มหลัก

กลุ่มแรก ให้ความสำคัญกับความมั่นคงทางการเงิน (Financial Stability) นำโดย Cernostana (2018) ที่มุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพทางการเงินระยะยาวและความสามารถในการพึ่งพาตนเอง โดยพิจารณาจากการมีสภาพคล่องที่เพียงพอ โครงสร้างเงินทุนที่เหมาะสม และการสร้างผลตอบแทนที่เพียงพอต่อการดำเนินพันธกิจ

กลุ่มที่สอง เน้นการสร้างสมดุลและประสิทธิภาพ (Balance and Efficiency) นำโดย McLaren and Struwig (2019) ที่มองว่าความยั่งยืนทางการเงินเกิดจากการบริหารจัดการที่สมดุลระหว่างการรักษาเสถียรภาพและการพัฒนา ผ่านการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ การบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ การพัฒนาแหล่งรายได้ที่หลากหลาย และการรักษาขีดความสามารถในการลงทุน

กลุ่มที่สาม มุ่งเน้นคุณค่าและการตอบสนองความคาดหวัง (Value and Responsiveness) นำโดย Nik Ahmad et al. (2019) และ Sazonov et al. (2015) ที่ขยายแนวคิดความยั่งยืนทางการเงินให้เชื่อมโยงกับการบรรลุพันธกิจ และการตอบสนองความคาดหวังของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการสร้างคุณค่าให้แก่สังคม

ความแตกต่างของแนวคิดเหล่านี้สะท้อนถึงพัฒนาการและความซับซ้อนของการบริหารสถาบันอุดมศึกษาในปัจจุบัน ที่ต้องคำนึงถึงทั้งมิติการเงินและมิติสังคม การศึกษาครั้งนี้ได้นำแนวคิดจากทั้งสามกลุ่มมาบูรณาการ โดยเน้นการประเมินความยั่งยืนทางการเงินที่ครอบคลุมทั้งความมั่นคง ประสิทธิภาพ และความสามารถในการตอบสนองพันธกิจ

การประเมินความยั่งยืนทางการเงินผ่านอัตราส่วนทางการเงิน

การศึกษาเกี่ยวกับวิธีการประเมินความยั่งยืนทางการเงินในสถาบันอุดมศึกษาแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของแนวทางและตัวชี้วัดที่ใช้ โดยสามารถจัดกลุ่มได้เป็น 3 แนวทางหลัก

แนวทางแรก เน้นการประเมินเชิงปริมาณด้วยอัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios) นำโดย Al-Shubiri (2020) และ Cernostana (2018) ที่พัฒนารอบการประเมินที่ให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์สภาพคล่อง การบริหาร



หนี้สิน การจัดการสินทรัพย์ ผลการดำเนินงาน และความเพียงพอของเงินสำรอง แนวทางนี้มีจุดแข็งที่การใช้ข้อมูลที่เป็นมาตรฐาน สามารถเปรียบเทียบระหว่างสถาบันได้ แต่มีข้อจำกัดในการสะท้อนมิติเชิงคุณภาพที่ไม่ปรากฏในงบการเงิน

แนวทางที่สอง เป็นการประเมินแบบผสมผสาน (Hybrid Approach) ที่บูรณาการทั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และคุณภาพ นำโดย McLaren and Struwig (2019) และ Sazonov et al. (2015) ที่ขยายการประเมินให้ครอบคลุมความสามารถในการสร้างและรักษากระแสรายได้ ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร รวมถึงความสอดคล้องกับพันธกิจและเป้าหมายองค์กร แนวทางนี้ให้ภาพที่สมบูรณ์มากขึ้น แต่มีความท้าทายในการเก็บข้อมูลและการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เป็นมาตรฐาน

แนวทางที่สาม เป็นการประเมินเชิงกลยุทธ์ (Strategic Assessment) นำโดย Handayani, Sholihin, Pratolo, and Rahmawati (2022) และ Nik Ahmad et al. (2019) ที่เน้นการเชื่อมโยงผลการประเมินกับการพัฒนากลยุทธ์ และการตัดสินใจเชิงนโยบาย โดยพิจารณาผ่านมุมมองด้านรายได้ ต้นทุน และการลงทุน รวมถึงการให้ความสำคัญกับตัวชี้วัดเชิงคุณภาพที่สะท้อนความสามารถในการสร้างรายได้นอกงบประมาณ ประสิทธิภาพของการวิจัยและบริการวิชาการ ธรรมาภิบาลและความรับผิดชอบต่อองค์กร

การเปรียบเทียบแนวทางทั้งสามพบว่าแต่ละแนวทางมีจุดแข็งและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าไม่มีวิธีการประเมินใดที่เหมาะสมกับทุกบริบท การเลือกใช้แนวทางการประเมินจึงควรพิจารณาความสอดคล้องกับบริบทเฉพาะของแต่ละสถาบัน วัตถุประสงค์ของการประเมิน ตลอดจนความพร้อมและคุณภาพของข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน การศึกษาครั้งนี้เลือกใช้แนวทางแรกคือการประเมินด้วยอัตราส่วนทางการเงิน เนื่องจากความเหมาะสมกับข้อมูลที่มีอยู่และวัตถุประสงค์ในการเปรียบเทียบระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยได้ปรับปรุงเกณฑ์การประเมินให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนทางการเงิน

ผลกระทบของภูมิศาสตร์

ลักษณะทางเศรษฐกิจของภูมิภาคสร้างเงื่อนไขพื้นฐานที่ส่งผลโดยตรงต่อความยั่งยืนทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่มีเศรษฐกิจดีกว่าจะได้รับการจัดสรรเงินทุนที่สูงกว่าและมีตัวชี้วัดประสิทธิภาพที่ดีกว่า ตัวอย่างเช่น ในอิตาลี มหาวิทยาลัยในภูมิภาคทางตอนเหนือที่มีเศรษฐกิจแข็งแกร่งกว่ามีแหล่งเงินทุนมากกว่ามหาวิทยาลัยในพื้นที่ที่เศรษฐกิจด้อยกว่าของประเทศอย่างเห็นได้ชัด (Fadda et al., 2022) รูปแบบนี้บ่งชี้ว่าความเป็นอยู่ทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินของสถาบัน การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างที่ตั้งทางภูมิศาสตร์กับความยั่งยืนทางการเงินเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงในวงวิชาการอย่างกว้างขวาง งานวิจัยในต่างประเทศส่วนใหญ่พบว่าที่ตั้งของมหาวิทยาลัยมีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อความยั่งยืนทางการเงิน Yurchyshena (2022) ที่ชี้ว่ามหาวิทยาลัยในเขตเมืองมีความสามารถในการระดมทุน และการลงทุนที่ดีกว่า อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในบริบทประเทศกำลังพัฒนาและโดยเฉพาะในประเทศไทยกลับให้ข้อสรุปที่ไม่สอดคล้องกัน งานวิจัยของ Saudi (2019) ในมาเลเซียพบว่าที่ตั้งมหาวิทยาลัยอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่กำหนดความยั่งยืนทางการเงิน โดยมหาวิทยาลัยในพื้นที่ห่างไกลอาจมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า ซึ่ง



สอดคล้องกับงานของ Yurchyshena, Laktionova, and Matviichuk (2021) ที่พบว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการอาจมีความสำคัญมากกว่าที่ตั้งมหาวิทยาลัย

ผลกระทบของขนาดสถาบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของสถาบันและความยั่งยืนทางการเงินได้กลายมาเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการการศึกษาระดับสูง การศึกษาในหลายประเทศ เช่น เดนมาร์ก ฟินแลนด์ แคนาดา ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร แสดงให้เห็นว่าสถาบันขนาดเล็กมักเผชิญกับความท้าทายด้านความยั่งยืนที่มากกว่า เนื่องจากมีขีดความสามารถในการลงทุนที่จำกัดและการทำงานร่วมกันทางวิชาการที่น้อยกว่า แม้ว่าหลักฐานจากออสเตรเลียจะชี้ให้เห็นว่าสถาบันที่เติบโตมากเกินไปอาจได้รับผลตอบแทนจากขนาดที่ลดลง (Gummett, 2015) นอกจากนั้น Kathomi et al. (2022) พบว่าขนาดของมหาวิทยาลัยมีผลต่อความมั่นคงทางการเงิน โดยมหาวิทยาลัยที่มีขนาดใหญ่และมีทรัพยากรมากกว่ามีแนวโน้มที่จะมีความมั่นคงทางการเงินสูงกว่า แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจาก Yurchyshena (2022) ที่ชี้ว่ามหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มีความสามารถในการหารายได้ การระดมทุนและการลงทุนที่ดีกว่า อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในบริบทประเทศกำลังพัฒนาและโดยเฉพาะในประเทศไทยกลับให้ข้อสรุปที่ไม่สอดคล้องกัน งานวิจัยของ Saudi (2019) ในมาเลเซียพบว่าขนาดมหาวิทยาลัยอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่กำหนดความยั่งยืนทางการเงิน โดยมหาวิทยาลัยขนาดเล็กอาจมีความยืดหยุ่นในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่ดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Yurchyshena et al. (2021) ที่พบว่าประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการบริหารเชิงกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยมีความสำคัญมากกว่าขนาด ในขณะที่เนรมิตร จิตรรักษา และคณะ (2567) ซึ่งศึกษาในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยพบความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างจำนวนนักศึกษากับรายได้ แต่ไม่พบความสัมพันธ์ที่ชัดเจนระหว่างขนาดกับความยั่งยืนทางการเงินโดยรวม

ความไม่สอดคล้องนี้อาจเกิดจากความแตกต่างในบริบทการบริหารจัดการและระบบการจัดสรรงบประมาณที่แตกต่างกันในแต่ละประเทศ โดยเฉพาะในประเทศไทยที่รัฐบาลยังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนงบประมาณแก่สถาบันอุดมศึกษา ซึ่งอาจลดทอนผลกระทบของขนาดสถาบันต่อความยั่งยืนทางการเงิน การศึกษาครั้งนี้จึงมีความสำคัญในการตรวจสอบประเด็นดังกล่าวในบริบทเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏซึ่งมีลักษณะเฉพาะทั้งในแง่โครงสร้างรายได้และพันธกิจการพัฒนาท้องถิ่น

บริบทเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมีบทบาทและความท้าทายเฉพาะที่แตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาประเภทอื่น โดยมีพันธกิจหลักในการพัฒนาท้องถิ่นและการผลิตบัณฑิตเพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น (นงรัตน์ อิศโร, 2564) ซึ่งส่งผลให้มีรูปแบบการบริหารการเงินที่มีลักษณะเฉพาะ

การศึกษาของ เนรมิตร จิตรรักษา และคณะ (2567) ที่เป็นการศึกษาเฉพาะในกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือพบว่า การบริหารจัดการในช่วงวิกฤตมีความสำคัญมากกว่าขนาดหรือที่ตั้งของสถาบัน โดยมหาวิทยาลัยที่มีการบริหารจัดการที่ดีสามารถรักษาความมั่นคงทางการเงินได้แม้จะเผชิญกับความท้าทายจากปัจจัยภายนอก



อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ อภินันท์กิตติ์ ด้านเจริญกิจกุล และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2565) ชี้ให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏยังคงมีข้อจำกัดด้านการสร้างรายได้จากแหล่งอื่นนอกเหนือจากงบประมาณรัฐ ซึ่งเป็นความท้าทายสำคัญในการพัฒนาความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาว

การศึกษาของ ศรุตา ชัยสุวรรณ และคณะ (2563) เสนอว่าการแปรรูปสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ต้องคำนึงถึงความหลากหลายของบริบทและความต้องการเฉพาะของแต่ละภูมิภาค ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาครั้งนี้ที่มุ่งศึกษาความแตกต่างตามภูมิศาสตร์และขนาดของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น การศึกษาครั้งนี้ได้พัฒนากรอบแนวคิดที่บูรณาการแนวคิดจากงานวิจัยต่างๆ โดยเฉพาะงานของ Cernostana (2018) เกี่ยวกับการประเมินความยั่งยืนทางการเงินผ่านอัตราส่วนทางการเงิน 4 ด้าน ได้แก่ สภาพคล่อง การบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาว และความสามารถในการทำกำไร

การจัดระดับความยั่งยืนทางการเงินเป็น 4 ระดับ (A: มั่นคง, B: น่าพอใจ, C: ไม่มั่นคง, D: ไม่น่าพอใจ) ได้รับการพัฒนาจากแนวคิดของ Cernostana (2018) และปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย โดยคำนึงถึงข้อจำกัดและลักษณะเฉพาะของโครงสร้างรายได้และการดำเนินงาน

การศึกษาตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ ภูมิศาสตร์และขนาดสถาบัน มีพื้นฐานมาจากการสังเคราะห์งานวิจัยของ Kathomi et al. (2022); Saudi (2019); Yurchyshena et al. (2021); เจริญมิตร จิตรรักษา และคณะ (2567) ที่ชี้ให้เห็นความสำคัญของปัจจัยทั้งสองต่อความยั่งยืนทางการเงิน แต่ยังมีผลการศึกษาที่ขัดแย้งกันในบริบทต่างๆ ทำให้จำเป็นต้องศึกษาเพิ่มเติมในบริบทเฉพาะของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษานี้ศึกษาประชากรมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทยทั้งหมด 38 แห่ง ทั้งนี้ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 32 แห่ง โดยมีการคัดมหาวิทยาลัยราชภัฏ 6 แห่งออกจากการวิเคราะห์เนื่องจากข้อมูลไม่สมบูรณ์ 5 แห่ง และคัดแยกมหาวิทยาลัยที่มีจำนวนนักศึกษาสูง (49,449 คน) 1 แห่งออกจากการวิเคราะห์เนื่องจากเป็นค่าผิดปกติที่แตกต่างจากกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนั้น การศึกษานี้ได้จำแนกกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิเคราะห์เปรียบเทียบ 2 วิธีคือ 1) การจำแนกตามภูมิศาสตร์ ใช้เกณฑ์การจัดกลุ่มของที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ (สภาอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562) ซึ่งเป็นการจัดกลุ่มอย่างเป็นทางการที่คำนึงถึงความใกล้เคียงทางภูมิศาสตร์และความคล้ายคลึงของบริบทการพัฒนา และ 2) การจำแนกตามขนาด ใช้การวิเคราะห์แบบเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Analysis) โดยพิจารณาจำนวนนักศึกษาปี 2566 จากข้อมูล สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567)



ข้อมูลและตัวแปร

การศึกษานี้ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเพื่อพัฒนารอบแนวคิดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตามอย่างชัดเจน โดยมีองค์ประกอบตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม รายละเอียดการวัดและเกณฑ์การอธิบายความหมายดังนี้

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ภูมิศาสตร์ (Geographical Location) จำแนกตามการจัดกลุ่มของที่ประชุมอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ (สภาอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2562) แบ่งเป็น 6 กลุ่ม ได้แก่ ภาคเหนือ (7 แห่ง) ภาคใต้ (5 แห่ง) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (8 แห่ง) ภาคกลาง (5 แห่ง) ภาคตะวันตก (3 แห่ง) และกลุ่มรัตนโกสินทร์ (4 แห่ง)

ขนาดสถาบัน (Institutional Size) จำแนกตามจำนวนนักศึกษา โดยใช้วิธีการแบ่งตามเปอร์เซ็นต์ไทล์ (Percentile Analysis) ตามแนวคิดของ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, (2567) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ขนาดใหญ่ (มากกว่า 75th percentile) จำนวนนักศึกษา มากกว่า 13,000 คน (5 แห่ง) ขนาดกลาง (25th-75th percentile) จำนวนนักศึกษา 6,000-13,000 คน (21 แห่ง) และขนาดเล็ก (น้อยกว่า 25th percentile) จำนวนนักศึกษาน้อยกว่า 6,000 คน (11 แห่ง)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ความยั่งยืนทางการเงิน (Financial Sustainability) วัดผ่านอัตราส่วนทางการเงิน 4 ด้าน ตามกรอบของ Cernostana (2018) ตัวชี้วัดความยั่งยืนทางการเงิน การศึกษาใช้กรอบแนวคิดความยั่งยืนทางการเงินของ Cernostana (2018) ที่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏในประเทศไทย ประกอบด้วย 4 ด้าน

1. ด้านสภาพคล่อง (Liquidity) วัดจากอัตราส่วน 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (Current Ratio: CR) (Al-Shubiri, 2020; Cernostana, 2018) และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (Quick Ratio: QR) (McLaren & Struwig, 2019)

2. ด้านการบริหารงาน (Activity Management) ประกอบด้วยอัตราส่วน 4 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์รวม (Total Asset Turnover: TAT) (Cernostana, 2018) อัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์ประจำ (Fixed Asset Turnover: FAT) (Nik Ahmad et al., 2019) อัตราการหมุนเวียนลูกหนี้ (Accounts Receivable Turnover: ART) (Cernostana, 2018) และระยะเวลาเก็บหนี้ (Days Payable Outstanding: DPO) (Cernostana, 2018)

3. ด้านความอยู่รอดระยะยาว (Solvency) ประกอบด้วยอัตราส่วน 2 อัตราส่วน ได้แก่ อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (Debt-to-Equity Ratio: DE) (McLaren & Struwig, 2019) และอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (Equity-to-Asset Ratio: EA) (Sazonov et al., 2015)

4. ด้านความสามารถในการทำกำไร (Profitability) ประกอบด้วยอัตราส่วน 3 อัตราส่วน ได้แก่ อัตรากำไรสุทธิ (Net Profit Margin: NPM) (Cernostana, 2018) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (Return on Equity: ROE) (McLaren & Struwig, 2019) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets: ROA) (Sazonov et al., 2015)



รายละเอียดของตัวแปร การวัดค่าและเกณฑ์การอธิบายความหมายแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เกณฑ์การแปลผลสำหรับการบริหารการเงินผ่านอัตราส่วนทางการเงิน

ตัวแปร	การวัดค่า	เกณฑ์การอธิบาย
CR	สินทรัพย์หมุนเวียน/หนี้สินหมุนเวียน	มากกว่า 1
QR	สินทรัพย์หมุนเวียน-สินค้าคงเหลือ/หนี้สินหมุนเวียน	มากกว่า 0.3
TAT	รายได้สุทธิ/สินทรัพย์รวมเฉลี่ย	สูงมากดี
FAT	รายได้สุทธิ/สินทรัพย์ประจำ	สูงมากดี
ART	รายได้สุทธิ/ลูกหนี้เฉลี่ย	สูงมากดี
DPO	365 วัน/อัตราหมุนเวียนลูกหนี้	60-90 วัน, ต่ำมากดี
DE	หนี้สินรวม/ส่วนทุน	น้อยกว่า 0.45
EA	ส่วนทุน/สินทรัพย์รวม	มากกว่า 0.55
NPM	กำไร(ขาดทุน)สุทธิ/รายได้สุทธิ	มากกว่าร้อยละ 10, สูงมากดี
ROE	กำไรสุทธิ/ส่วนทุน	มากกว่าร้อยละ 3
ROA	กำไรสุทธิ/สินทรัพย์รวม	มากกว่าร้อยละ 1.5

ที่มา: ปรับปรุงจาก Cernostana (2018)

หมายเหตุ: CR คืออัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน QR คืออัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว TAT คืออัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์ FAT คืออัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์ประจำ ART คืออัตราการหมุนเวียนลูกหนี้ DPO คือระยะเวลาเก็บหนี้ DE คืออัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน EA คืออัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ NPM คืออัตรากำไรสุทธิ ROE คืออัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน และ ROA คืออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

จากตารางที่ 1 การอธิบายเกณฑ์การแปลผลการบริหารการเงินผ่านอัตราส่วนทางการเงิน สามารถอธิบายการแปลผลแบ่งเป็น 4 ด้านได้ดังนี้

ด้านสภาพคล่อง ประเมินความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นและความคล่องตัวในการเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสด ผ่านการวิเคราะห์อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) โดย CR ที่มากกว่า 1 สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น ส่วน QR ที่มากกว่า 0.3 แสดงถึงความสามารถในการชำระหนี้ด้วยสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงโดยไม่พึ่งพาสินค้าคงเหลือ

ด้านการบริหารงาน วัดประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์และการบริหารลูกหนี้ผ่านอัตราส่วน 4 ตัว ได้แก่ อัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์ (TAT) อัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์ประจำ (FAT) อัตราการหมุนเวียนลูกหนี้ (ART) และระยะเวลาเก็บหนี้ (DPO) โดยใช้หลักการสูงมากดีสำหรับ TAT FAT และ ART ส่วน DPO กำหนดเกณฑ์ที่ 60-90 วัน เพื่อให้สอดคล้องกับรอบการชำระค่าเช่าเรียน



ด้านความอยู่รอดระยะยาว ประเมินความมั่นคงของโครงสร้างเงินทุนผ่านอัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) และอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (EA) โดยกำหนดเกณฑ์ DE น้อยกว่า 0.45 และ EA มากกว่า 0.55 เพื่อสะท้อนโครงสร้างเงินทุนที่มั่นคงและการพึ่งพาเงินทุนจากหนี้สินในสัดส่วนที่เหมาะสม

ด้านความสามารถในการทำกำไร วัดประสิทธิภาพในการสร้างผลตอบแทนผ่านอัตรากำไรสุทธิ (NPM) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน NPM มากกว่าร้อยละ 10 ROE มากกว่าร้อยละ 3 และ ROA มากกว่าร้อยละ 1.5 สะท้อนการบริหารจัดการที่สมดุลระหว่างความมั่นคงทางการเงินและพันธกิจการให้บริการการศึกษา

การศึกษานี้เลือกใช้อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือวัดความยั่งยืนทางการเงินตามเหตุผลดังนี้

- ความครอบคลุม กรอบของ Cernostana (2018) ครอบคลุมมิติสำคัญทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ สภาพคล่องการบริหารงาน ความอยู่รอดระยะยาว และความสามารถในการทำกำไร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McLaren and Struwig (2019) และ Nik Ahmad et al. (2019)

- ความเหมาะสมกับบริบท อัตราส่วนทางการเงินเป็นเครื่องมือมาตรฐานที่ใช้ประเมินสถาบันอุดมศึกษาทั่วโลก ตามที่ Al-Shubiri (2020) และ Sazonov et al. (2015) ได้นำมาใช้ในการศึกษา

- ความเป็นมาตรฐานของข้อมูล รายงานการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏมัญญะรูปแบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้สามารถเปรียบเทียบกันได้อย่างเที่ยงตรง

- ข้อจำกัดของเครื่องมืออื่น เครื่องมือวัดแบบผสมผสาน (Hybrid Approach) ตาม Handayani et al. (2022) หรือการประเมินเชิงกลยุทธ์ตาม Nik Ahmad et al. (2019) มีข้อจำกัดด้านการเข้าถึงข้อมูลเชิงคุณภาพและความซับซ้อนในการเปรียบเทียบระหว่างสถาบัน

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจำแนกตามภูมิศาสตร์และขนาดสถาบัน ดังนี้ ผลกระทบของภูมิศาสตร์ต่อความยั่งยืนทางการเงินตามแนวคิดของ Fadda et al. (2022) ที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ส่งผลต่อความสามารถในการสร้างรายได้โดยมหาวิทยาลัยในพื้นที่ที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสูงมีโอกาสในการสร้างรายได้จากความร่วมมือกับภาคเอกชนมากกว่าพื้นที่ห่างไกล ในขณะที่ Saudi (2019) พบว่าในบริบทประเทศกำลังพัฒนา ที่ตั้งอาจไม่ใช่ปัจจัยหลักที่กำหนดความยั่งยืนทางการเงิน ส่วนผลกระทบของขนาดสถาบันต่อความยั่งยืนทางการเงินตาม Gummett (2015), Kathomi et al. (2022) และ Yurchyshena (2022) มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มีความได้เปรียบจากการประหยัดต่อขนาด (Economies Of Scale) การกระจายต้นทุนคงที่ และการสร้างรายได้ อย่างไรก็ตาม Saudi (2019) และ Yurchyshena et al. (2021) พบว่าในบางบริบท ประสิทธิภาพการบริหารจัดการอาจมีความสำคัญมากกว่าขนาดของสถาบัน



สมมติฐานการวิจัย

จากกรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม การศึกษานี้ตั้งสมมติฐานดังนี้

H1: มหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคที่แตกต่างกันมีความยั่งยืนทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

H2: มหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีขนาดแตกต่างกันมีความยั่งยืนทางการเงินแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

H3: มหาวิทยาลัยราชภัฏขนาดใหญ่มีความยั่งยืนทางการเงินสูงกว่ามหาวิทยาลัยขนาดเล็ก

H4: มหาวิทยาลัยราชภัฏในภูมิภาคที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจสูง (ภาคกลาง ภาคตะวันออก) มีความยั่งยืนทางการเงินสูงกว่าภูมิภาคอื่น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษานี้แบ่งการวิเคราะห์และแปลผลออกเป็น 3 ส่วนประกอบด้วย การวิเคราะห์การบริหารการเงิน การวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงิน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างความยั่งยืนทางการเงินจำแนกตามภูมิศาสตร์และขนาดจำนวนนักศึกษา รายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์การบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏผ่านอัตราส่วนทางการเงิน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสภาพคล่อง ด้านการบริหารงาน ด้านความอยู่รอดระยะยาว และด้านความสามารถในการทำกำไร อ้างอิงการวิเคราะห์จาก Cernostana (2018) โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สถิติวิเคราะห์ที่ใช้คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสูงสุดและค่าต่ำสุด

2. การวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การศึกษานี้พัฒนาเกณฑ์การประเมินความยั่งยืนทางการเงินโดยอ้างอิงจาก Cernostana (2018) และปรับปรุงให้เหมาะสมกับบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยแบ่งการประเมินเป็น 4 ด้านหลัก ได้แก่ ด้านสภาพคล่อง ด้านการบริหารงาน ด้านความอยู่รอดระยะยาว และด้านความสามารถในการทำกำไร เกณฑ์การประเมินแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เกณฑ์การประเมินคะแนนความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

อัตราส่วน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้				
		5	4	3	2	1
CR	15	>2.00	1.50-2.00	1.00-1.49	0.70-0.99	<0.70



อัตราส่วน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้				
		5	4	3	2	1
QR	15	>0.80	0.60-0.80	0.30-0.59	0.10-0.29	<0.10
TAT	5	>1.00	0.80-1.00	0.50-0.79	0.30-0.49	<0.30
FAT	5	>1.00	0.80-1.00	0.50-0.79	0.30-0.49	<0.30
ART	5	>10	8.00-10.00	6.00-7.99	4.00-5.99	<4
DPO	5	<30	30-45	46-60	61-90	91-120
DE	10	<0.25	0.25-0.35	0.36-0.45	0.46-0.55	>0.55
EA	10	>0.75	0.65-0.75	0.55-0.64	0.45-0.54	<0.45
NPM	10	>15%	12-15%	10-11.99%	8-9.99%	<8%
ROE	10	>4%	3-4%	2-2.99%	1-1.99%	<1%
ROA	10	>2%	1.5-2%	1-1.49%	0.5-0.99%	<0.5%
คะแนนรวม	100	100	80	60	40	20

ที่มา: ปรับปรุงจาก Cernostana (2018)

แต่ละด้านมีน้ำหนักคะแนนตามความสำคัญต่อความยั่งยืนทางการเงิน โดยด้านสภาพคล่องและด้านความสามารถในการทำกำไรมีน้ำหนัก 30 คะแนน ขณะที่ด้านการบริหารงานและด้านความอยู่รอดระยะยาวมีน้ำหนักด้านละ 20 คะแนน การกำหนดช่วงคะแนนในแต่ละตัวชี้วัดคำนึงถึงความสมเหตุสมผลและความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ จากคะแนนรวมทั้ง 4 ด้าน สามารถจัดระดับความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏออกเป็น 4 ระดับ ตั้งแต่ระดับ A (มั่นคง) ถึงระดับ D (ไม่น่าพอใจ) แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เกณฑ์ประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

ระดับ	คะแนน
A	80-100
B	60-79
C	40-59
D	<40

ที่มา: ปรับปรุงจาก Cernostana (2018)



เพื่อให้การประเมินมีความละเอียดและสามารถระบุจุดแข็งจุดอ่อนได้ชัดเจน การศึกษานี้ได้พัฒนาเกณฑ์การประเมินรายด้านเพิ่มเติม โดยแบ่งระดับคะแนนแต่ละด้านเป็น 3 ระดับ คือ ระดับสูง ระดับกลาง และระดับต่ำ ดังแสดงในตารางที่ 4 ซึ่งจะช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถวางแผนพัฒนาได้ตรงจุดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 4 เกณฑ์การประเมินระดับความยั่งยืนทางการเงินรายด้านมหาวิทยาลัยราชภัฏ

FS	คะแนนเต็ม	สูงสุด	กลาง	ต่ำสุด
LIQ	30	24-30	18-23	<18
ACT	20	16-20	12-15	<12
SOL	20	16-20	12-15	<12
PRO	30	24-30	18-23	<18

ที่มา: ปรับปรุงจาก Cernostana (2018)

หมายเหตุ: FS (Financial Sustainability) คือความยั่งยืนทางการเงิน LIQ (Liquidity) คือสภาพคล่อง ACT (Activity) คือการบริหารงาน SOL (Solvency) คือความอยู่รอดระยะยาว และ PRO (Profitability) คือความสามารถในการทำกำไร

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ จำแนกตามภูมิศาสตร์และขนาดจำนวนนักศึกษา

การศึกษานี้มุ่งวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนความยั่งยืนทางการเงินระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏ โดยจำแนกตามปัจจัยด้านภูมิศาสตร์และขนาดจำนวนนักศึกษา การวิเคราะห์ใช้วิธีการทางสถิติที่เหมาะสมตามลักษณะของข้อมูล โดยเริ่มจากการพิจารณาใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เนื่องจากตัวแปรต้นเป็นข้อมูลจำแนกประเภทที่มีมากกว่าสองกลุ่ม ประกอบด้วย 6 กลุ่มภูมิศาสตร์และ 3 กลุ่มขนาดจำนวนนักศึกษา ในขณะที่ตัวแปรตามเป็นข้อมูลต่อเนื่องของคะแนนความยั่งยืนทางการเงิน และวิธีการนี้เหมาะสมกับการใช้งานในกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก (le Cessie, Goeman, & Dekkers, 2020)

การวิเคราะห์เริ่มต้นด้วยการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญสองประการ ประการแรกคือการตรวจสอบการแจกแจงแบบปกติ (Normality) โดยใช้การทดสอบ Shapiro-Wilk test เนื่องจากขนาดกลุ่มตัวอย่างน้อยกว่า 50 ตัวอย่าง และถือว่าเป็นตัวเลือกที่ดีที่สุดสำหรับการทดสอบการแจกแจงปกติ (Ghasemi & Zahediasl, 2012) กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 หากพบว่าค่า p มากกว่า 0.05 แสดงว่าข้อมูลมีการแจกแจงปกติ แต่หากค่า p น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 จะต้องปรับเปลี่ยนไปใช้การทดสอบ Kruskal-Wallis H test ซึ่งเหมาะสมกับข้อมูลที่ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นและมีข้อจำกัดเรื่องตัวอย่างที่มีขนาดเล็ก (สุภามณ จันทรสกุล และ สุชาดา บวรกิตติวงศ์, 2560)

ประการที่สองคือการตรวจสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ด้วย Levene's test เนื่องจากขนาดตัวอย่างไม่เท่ากันระหว่างกลุ่ม นอกจากนั้นวิธีนี้มีความทนทานต่อการละเมิดข้อตกลง



เบื้องต้นเรื่องการแจกแจงปกติมากกว่าวิธีการทดสอบอื่นๆ (Gastwirth, Gel, & Miao, 2009) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หากค่า p มากกว่า 0.05 แสดงว่าความแปรปรวนของแต่ละกลุ่มเท่ากัน แต่หากค่า p น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.05 จำเป็นต้องใช้ Welch's ANOVA แทนการวิเคราะห์แบบดั้งเดิม เนื่องจากเป็นวิธีที่เหมาะสมกับกรณีที่ความแปรปรวนไม่เท่ากัน (Delacre, Leys, Mora, & Lakens, 2019)

ในกรณีที่ข้อมูลผ่านข้อตกลงเบื้องต้นทั้งสองประการจะดำเนินการวิเคราะห์ด้วย One-way ANOVA ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงซ้อนด้วยวิธี Tukey's HSD เพื่อระบุกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน (Nanda, Mohapatra, Mahapatra, Mahapatra, & Mahapatra, 2021) อย่างไรก็ตาม หากข้อมูลไม่ผ่านข้อตกลงเบื้องต้น การวิเคราะห์จะปรับเปลี่ยนตามลักษณะของข้อมูล กล่าวคือ หากข้อมูลไม่มีการแจกแจงปกติ จะใช้ Kruskal-Wallis H test และทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วย Mann-Whitney U test with Bonferroni correction (Okoye & Hosseini, 2024) หากความแปรปรวนไม่เท่ากัน จะใช้ Welch's ANOVA และวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วย Games-Howell post hoc test (Shingala & Rajyaguru, 2015) และในกรณีที่ข้อมูลไม่มีการแจกแจงปกติและมีความแปรปรวนไม่เท่ากัน จะใช้ Kruskal-Wallis H test ร่วมกับ Dunn's test with Bonferroni correction (Dinno, 2015)

นอกจากการพิจารณานัยสำคัญทางสถิติแล้ว การศึกษานี้ใช้การวิเคราะห์ค่ามัธยฐานและค่าเฉลี่ยอันดับประกอบด้วย โดยเฉพาะในกรณีที่ค่า p -value ใกล้เคียงกับระดับนัยสำคัญ เพื่อให้เข้าใจทิศทางและขนาดของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ซึ่งอาจมีความสำคัญในทางปฏิบัติแม้จะไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ การใช้ค่ามัธยฐานมีความเหมาะสมกับข้อมูลที่ไม่มีการแจกแจงปกติ เนื่องจากมีความทนทานต่อค่าผิดปกติ (Outliers) ซึ่งเป็นลักษณะที่พบได้บ่อยในข้อมูลทางการเงิน

ผลการศึกษา

1. การวิเคราะห์การบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏผ่านอัตราส่วนทางการเงิน 4 ด้าน ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 5 และ 6

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยอัตราส่วนทางการเงิน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตัวแปร	ภูมิศาสตร์							ขนาด		
	AG	NTG	STG	NEG	WG	CG	RG	LG	MG	SG
CR	22.99	19.00	45.39	11.62	2.22	44.85	12.97	11.30	30.57	12.19
QR	22.83	18.92	45.21	11.54	2.19	44.30	12.94	11.19	30.34	12.15
TAT	0.35	0.35	0.29	0.38	0.39	0.39	0.26	0.40	0.32	0.38
FAT	0.47	0.48	0.43	0.53	0.47	0.49	0.38	0.59	0.42	0.53
ART	451.06	263.40	282.57	247.20	294.06	1469.59	242.36	89.81	659.32	171.93



ตัวแปร	ภูมิศาสตร์							ขนาด		
	AG	NTG	STG	NEG	WG	CG	RG	LG	MG	SG
DPO	5.96	6.13	3.49	4.13	5.48	5.70	13.08	10.08	4.09	8.07
DE	0.07	0.04	0.04	0.06	0.09	0.09	0.14	0.05	0.05	0.12
EA	0.94	0.96	0.96	0.95	0.92	0.92	0.89	0.95	0.96	0.90
NPM	2.51	0.00	7.27	2.38	8.06	1.16	-1.23	4.36	1.96	2.85
ROE	1.04	0.16	2.27	0.76	3.50	1.26	-0.48	1.75	0.54	1.79
ROA	0.97	0.12	2.19	0.69	3.20	0.99	-0.24	1.72	0.50	1.62

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

หมายเหตุ: AG (All Groups) คือรวมทุกกลุ่ม NTG (Northern Group) คือกลุ่มภาคเหนือ STG (Southern Group) คือกลุ่มภาคใต้ NEG (Northeastern Group) คือกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ WG (Western Group) คือกลุ่มภาคตะวันตก CG (Central Group) คือกลุ่มภาคกลาง RG (Rattanakosin Group) คือกลุ่มรัตนโกสินทร์ LG (Large Groups) คือกลุ่มขนาดใหญ่ MG (Medium Group) คือกลุ่มขนาดกลาง SG (Small Group) คือกลุ่มขนาดเล็ก

ตารางที่ 6 การกระจายตัวของอัตราส่วนทางการเงิน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	พิสัย	การแจกแจงเชิงคุณภาพ
CR	0.78	140.12	139.34	มหาวิทยาลัยที่มีสภาพคล่องต่ำกว่าเกณฑ์ (CR<1) 1 แห่ง (3.13%)
QR	0.75	139.69	138.94	มหาวิทยาลัยที่มีสภาพคล่องต่ำกว่าเกณฑ์ (QR<0.3) 0 แห่ง
TAT	0.19	0.61	0.42	มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ต่ำ (TAT<0.3) 10 แห่ง (31.25%)
FAT	0.22	0.76	0.54	มหาวิทยาลัยที่มีประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ต่ำ (FAT<0.4) 9 แห่ง (28.13%)
ART	12.05	7,008.89	6,996.84	มหาวิทยาลัยที่มีอัตราการหมุนเวียนลูกหนี้ต่ำ (ART<50) 7 แห่ง (22.58%)
DPO	0.05	30.29	30.24	มหาวิทยาลัยที่มีระยะเวลาเก็บหนี้ยาวนานเกินเกณฑ์ (DPO>15) 3 แห่ง (9.68%)
DE	0.01	0.40	0.39	มหาวิทยาลัยที่มีหนี้สูงเกินเกณฑ์ (DE>0.45) 0 แห่ง
EA	0.71	0.99	0.28	มหาวิทยาลัยที่มีอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ต่ำกว่าเกณฑ์ (EA<0.55) 0 แห่ง



ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	พิสัย	การแจกแจงเชิงคุณภาพ
NPM	-10.74%	13.67%	24.41%	มหาวิทยาลัยที่มีผลขาดทุน (NPM<0) 9 แห่ง (28.13%) มหาวิทยาลัยที่มีกำไรต่ำกว่าเกณฑ์ (0<NPM<10) 21 แห่ง (65.63%) มหาวิทยาลัยที่มีกำไรตามเกณฑ์ (NPM>10) 2 แห่ง (6.25%)
ROE	-3.75%	6.11%	9.89%	มหาวิทยาลัยที่มีผลขาดทุน (ROE<0) 9 แห่ง (28.13%) มหาวิทยาลัยที่มีผลตอบแทนต่ำกว่าเกณฑ์ (0<ROE<3) 15 แห่ง (46.88%) มหาวิทยาลัยที่มีผลตอบแทนตามเกณฑ์ (ROE>3) 8 แห่ง (25.00%)
ROA	-3.15%	5.08%	8.23%	มหาวิทยาลัยที่มีผลขาดทุน (ROA<0) 9 แห่ง (28.13%) มหาวิทยาลัยที่มีผลตอบแทนต่ำกว่าเกณฑ์ (0<ROA<1.5) 15 แห่ง (46.88%) มหาวิทยาลัยที่มีผลตอบแทนตามเกณฑ์ (ROA>1.5) 8 แห่ง (25.00%)

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

จากตารางที่ 5 และ 6 ผลการวิเคราะห์การบริหารการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั้งหมด (AG) แสดงให้เห็นจุดแข็งที่สำคัญด้านสภาพคล่อง โดยมีอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนและอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็วสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานอย่างมีนัยสำคัญ (22.99 และ 22.83 ตามลำดับ) สะท้อนความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นที่แข็งแกร่ง อย่างไรก็ตาม ผลการวิเคราะห์รายสถาบันพบความแตกต่างที่สูงมากระหว่างมหาวิทยาลัย โดยมีพิสัยถึง 139.34 (ค่าต่ำสุด 0.78 และค่าสูงสุด 140.12) และมี 1 แห่งที่มีค่า CR ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน

ด้านการบริหารสินทรัพย์พบว่ามีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง โดยมีอัตราการหมุนเวียนสินทรัพย์รวมและสินทรัพย์ถาวรที่ 0.35 และ 0.47 รอบตามลำดับ ทั้งนี้ พบว่ามี 10 แห่ง (31.25%) ที่มีประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ต่ำ (TAT<0.3) และมีเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่งที่มีประสิทธิภาพสูงสุด (TAT=0.61) ส่วนด้านการใช้สินทรัพย์ถาวรพบว่า 9 แห่ง (28.13%) มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ (FAT<0.4) สะท้อนให้เห็นโอกาสในการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม มีการบริหารลูกหนี้ที่มีประสิทธิภาพสูง ด้วยอัตราการหมุนเวียนลูกหนี้ 451.06 รอบ ส่งผลให้มีระยะเวลาเก็บหนี้เพียง 5.96 วัน ซึ่งดีกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ 60-90 วันอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่งที่มีอัตราหมุนเวียนลูกหนี้สูงสุดถึง 7,008.89 รอบ (ระยะเวลาเก็บหนี้ 0.05 วัน) แสดงถึงประสิทธิภาพการจัดการลูกหนี้ที่ดีเยี่ยม

ในด้านความมั่นคงทางการเงิน มหาวิทยาลัยราชภัฏมีโครงสร้างเงินทุนที่แข็งแกร่ง โดยมีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเพียง 0.07 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่ 0.45 และมีอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ 0.94 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ 0.55 อย่างมีนัยสำคัญ ผลการวิเคราะห์รายสถาบันยืนยันว่าทุกมหาวิทยาลัยราชภัฏมีความมั่นคงทางการเงินสูง อย่างไรก็ตาม มหาวิทยาลัย



ราชภัฏจำนวน 2 แห่งที่มีอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนสูงกว่าค่าเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ (0.40 และ 0.26 ตามลำดับ) แม้จะยังอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์

ด้านความสามารถในการทำกำไร พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยมีถึง 9 แห่ง (28.13%) ที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน และมี 21 แห่ง (65.63%) ที่มีกำไรแต่ต่ำกว่าเกณฑ์ มีเพียง 2 แห่ง (6.25%) ที่มีอัตรากำไรสุทธิสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 10% (10.70% และ 10.17%) ส่วนอัตราผลตอบแทนต่อส่วนทุน (ROE) และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ก็มีแนวโน้มเช่นเดียวกัน โดยมีเพียง 8 แห่ง (25.00%) ที่มีค่า ROE และ ROA สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นมหาวิทยาลัยในกลุ่มภาคตะวันตก ภาคกลาง และภาคใต้

การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างกลุ่มภูมิศาสตร์พบความแตกต่างที่น่าสนใจ โดยกลุ่มภาคใต้และภาคกลาง มีสภาพคล่องสูงที่สุด ($CR > 44$) ในขณะที่กลุ่มภาคตะวันตกโดดเด่นด้านความสามารถในการทำกำไร เป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มีผลตอบแทนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ($ROE = 3.50\%$, $ROA = 3.20\%$) กลุ่มรัตนโกสินทร์มีประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์ต่ำที่สุดและเป็นกลุ่มเดียวที่มีผลขาดทุน อย่างไรก็ตาม ทุกกลุ่มมีความมั่นคงทางการเงินสูง สะท้อนผ่านอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ที่มากกว่า 0.89 สำหรับการเปรียบเทียบตามขนาดพบว่า กลุ่มขนาดกลางมีสภาพคล่องสูงที่สุด ($CR = 30.57$) ในขณะที่กลุ่มขนาดใหญ่มีประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์สูงที่สุด ($TAT = 0.40$, $FAT = 0.59$) ทุกกลุ่มขนาดมีความมั่นคงทางการเงินสูง ($DA > 0.90$) แต่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ผลการวิเคราะห์โดยรวมแสดงให้เห็นว่าแม้มหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดแข็งร่วมกันด้านสภาพคล่องและความมั่นคงทางการเงิน แต่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานระหว่างกลุ่ม โดยเฉพาะด้านความสามารถในการทำกำไร สะท้อนโอกาสในการพัฒนาการบริหารสินทรัพย์และการสร้างรายได้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 7 ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงิน มหาวิทยาลัยราชภัฏ

	CR	QR	TAT	FAT	ART	DPO	DE	EA	NPM	ROE	ROA
CR	1.000										
QR	.998	1.000									
TAT	-.157	-.158	1.000								
FAT	-.185	-.185	.875	1.000							
ART	.684	.687	.046	-.094	1.000						
DPO	-.237	-.237	-.306	-.155	-.268	1.000					
DE	-.208	-.209	.059	.183	-.181	.357	1.000				
EA	.201	.202	-.075	-.187	.197	-.314	-.994	1.000			
NPM	.045	.049	.144	.125	.068	-.284	-.054	.017	1.000		
ROE	-.060	-.057	.328	.279	.055	-.266	.040	-.074	.954	1.000	
ROA	-.052	-.049	.309	.280	.062	-.228	.051	-.081	.958	.996	1.000

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)



จากตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบความสัมพันธ์ที่น่าสนใจหลายประการ ดังนี้

อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน (CR) และอัตราส่วนเงินทุนหมุนเร็ว (QR) มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงมาก ($r = .998$) ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีทางการเงิน เนื่องจากทั้งสองอัตราส่วนมีองค์ประกอบการคำนวณที่คล้ายคลึงกัน โดย QR เป็นเพียงการปรับปรุง CR ด้วยการหักสินค้าคงเหลือออก

อัตรากาหมุนเวียนสินทรัพย์ (TAT) และอัตรากาหมุนเวียนสินทรัพย์ประจำ (FAT) มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = .875$) แสดงว่ามหาวิทยาลัยที่ใช้สินทรัพย์รวมมีประสิทธิภาพมักจะใช้สินทรัพย์ประจำได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน

อัตรากาหมุนเวียนลูกหนี้ (ART) และระยะเวลาเก็บหนี้ (DPO) มีความสัมพันธ์เชิงลบ ($r = -.268$) ซึ่งเป็นไปตามหลักการทางการเงิน เนื่องจากเมื่อสามารถเก็บลูกหนี้ได้เร็วขึ้น (ART สูง) จะส่งผลให้ระยะเวลาเก็บหนี้ลดลง (DPO ต่ำ)

อัตราส่วนหนี้สินต่อส่วนทุน (DE) และอัตราส่วนทุนต่อสินทรัพย์ (EA) มีความสัมพันธ์เชิงลบสูงมาก ($r = -.994$) สะท้อนว่าเป็นตัวชี้วัดที่วัดสิ่งตรงกันข้ามกัน เมื่อสัดส่วนหนี้สินเพิ่มขึ้น สัดส่วนทุนจะลดลง

ตัวชี้วัดความสามารถทำกำไร (NPM, ROE, ROA) มีความสัมพันธ์เชิงบวกสูงระหว่างกัน โดยเฉพาะ ROE และ ROA มีความสัมพันธ์สูงมาก ($r = .996$) NPM กับ ROE และ ROA มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สิ่งนี้แสดงว่าตัวชี้วัดความสามารถทำกำไรเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกัน และมหาวิทยาลัยที่มีอัตรากำไรสุทธิสูงมักจะมีผลตอบแทนต่อทุนและสินทรัพย์สูงด้วย

ประเด็นสำคัญคือ ตัวชี้วัดสภาพคล่อง (CR, QR) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับอัตรากาบริหารสินทรัพย์ (TAT: $r = -.157, -.158$) และอัตราส่วนหนี้สิน (DE: $r = -.208, -.209$) แต่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสัดส่วนทุน (EA: $r = .201, .202$) สิ่งนี้สะท้อนว่า**มหาวิทยาลัยที่มีสภาพคล่องสูงมักมีการใช้สินทรัพย์ที่ไม่เต็มประสิทธิภาพ** ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมีสภาพคล่องสูงแต่ความสามารถทำกำไรต่ำ

ข้อสังเกตเพิ่มเติม ค่าสหสัมพันธ์ส่วนใหญ่มีขนาดเล็กถึงปานกลาง ยกเว้นตัวชี้วัดที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันหรือตรงกันข้ามกัน ซึ่งแสดงว่าอัตราส่วนทางการเงินแต่ละตัวมีการวัดมิติที่แตกต่างกัน และการใช้หลายตัวชี้วัดร่วมกันในการประเมินความยั่งยืนทางการเงินมีความเหมาะสม

2. การวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏ ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 8-9

ตารางที่ 8 คะแนนและระดับความยั่งยืนทางการเงินรวมและรายด้าน

FS	ภูมิศาสตร์							ขนาด		
	AG	NTG	STG	NEG	WG	CG	RG	LG	MG	SG
Total										
Score	76.78	74.43	83.00	75.38	83.67	78.20	69.00	79.25	75.63	78.11



FS	ภูมิศาสตร์							ขนาด		
	AG	NTG	STG	NEG	WG	CG	RG	LG	MG	SG
Level	B	B	A	B	A	B	B	B	B	B
LIQ										
Score	29.53	30.00	30.00	30.00	29.00	27.60	30.00	30.00	30.00	28.33
Level	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
ACT										
Score	13.94	14.14	13.40	14.38	14.00	14.20	13.00	14.75	13.63	14.22
Level	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง	กลาง
SOL										
Score	19.75	20.00	20.00	20.00	20.00	19.60	18.50	20.00	20.00	19.11
Level	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง	สูง
PRO										
Score	13.56	10.29	19.60	11.00	20.67	16.80	7.50	14.50	12.00	16.44
Level	ต่ำ	ต่ำ	กลาง	ต่ำ	กลาง	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำ

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

หมายเหตุ: FS (Financial Sustainability) คือความยั่งยืนทางการเงิน LIQ (Liquidity) คือสภาพคล่อง ACT (Activity) คือการบริหารงาน SOL (Solvency) คือความอยู่รอดระยะยาว PRO (Profitability) คือความสามารถในการทำกำไร AG (All Groups) คือรวมทุกกลุ่ม NTG (Northern Group) คือกลุ่มภาคเหนือ STG (Southern Group) คือกลุ่มภาคใต้ NEG (Northeastern Group) คือกลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ WG (Western Group) คือกลุ่มภาคตะวันตก CG (Central Group) คือกลุ่มภาคกลาง RG (Rattanakosin Group) คือกลุ่มรัตนโกสินทร์ LG (Large Groups) คือกลุ่มขนาดใหญ่ MG (Medium Group) คือกลุ่มขนาดกลาง SG (Small Group) คือกลุ่มขนาดเล็ก Score คือคะแนนความยั่งยืนทางการเงิน และ Level คือระดับความยั่งยืนทางการเงิน

ตารางที่ 9 การกระจายตัวของคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 รายนมหาวิทยาลัย

มิติการวัด	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	พิสัย	การแจกแจงคะแนน
คะแนนรวม	62	91	29	ระดับ A (มั่นคง, 80-100) 7 แห่ง (21.87%) ระดับ B (น่าพอใจ, 60-79) 25 แห่ง (78.13%) ระดับ C (พอใช้, 40-59) 0 แห่ง (0%) ระดับ D (ไม่น่าพอใจ, <40) 0 แห่ง (0%)
สภาพคล่อง	18	30	12	ระดับสูง (24-30) 31 แห่ง (96.87%)



มิติการวัด	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	พิสัย	การแจกแจงคะแนน
การบริหารงาน	12	16	4	ระดับกลาง (18-23) 1 แห่ง (3.13%)
				ระดับสูง (16-20) 3 แห่ง (9.38%)
				ระดับกลาง (12-15) 29 แห่ง (90.62%)
ความอยู่รอดระยะยาว	14	20	6	ระดับสูง (16-20) 31 แห่ง (96.87%)
				ระดับกลาง (12-15) 1 แห่ง (3.13%)
				ระดับสูง (24-30) 3 แห่ง (9.38%)
ความสามารถการทำกำไร	2	28	26	ระดับกลาง (18-23) 4 แห่ง (12.50%)
				ระดับต่ำ (<18) 25 แห่ง (78.12%)

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

จากตารางที่ 8 และ 9 ผลการวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏในภาพรวม (AG) พบว่ามีคะแนนรวม 76.78 คะแนน อยู่ในระดับ B (น่าพอใจ) โดยการวิเคราะห์รายสถาบันพบว่าส่วนใหญ่ (78.13%) อยู่ในระดับ B (น่าพอใจ) มี 7 แห่ง (21.88%) ที่อยู่ในระดับ A (มั่นคง) โดยมหาวิทยาลัยที่มีคะแนนสูงสุด 91 คะแนน มีจำนวน 2 แห่ง ขณะที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่งที่มีคะแนนต่ำสุด 62 คะแนน แต่ยังคงอยู่ในระดับน่าพอใจ ทั้งนี้ไม่พบมหาวิทยาลัยราชภัฏที่มีผลการประเมินในระดับ C (พอใช้) หรือ D (ไม่น่าพอใจ)

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านสภาพคล่องได้ 29.53 คะแนน และด้านความอยู่รอดระยะยาวได้ 19.75 คะแนน อยู่ในระดับสูง โดยพบว่า 31 แห่ง (96.88%) มีคะแนนสภาพคล่องและความอยู่รอดระยะยาวในระดับสูง มีเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่งที่มีคะแนนสภาพคล่องและความอยู่รอดระยะยาวอยู่ในระดับกลาง ขณะที่ด้านการบริหารงานได้ 13.94 คะแนน อยู่ในระดับกลาง โดยส่วนใหญ่ (90.63%) มีคะแนนอยู่ในระดับกลาง มีเพียง 3 แห่ง (9.38%) ที่มีคะแนนระดับสูง และด้านความสามารถในการทำกำไรได้ 13.56 คะแนน อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่สำคัญของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่ โดยมีถึง 25 แห่ง (78.13%) ที่มีคะแนนอยู่ในระดับต่ำ มีเพียง 4 แห่ง (12.50%) ที่อยู่ในระดับกลาง และ 3 แห่ง (9.38%) ที่อยู่ในระดับสูง

การวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่มภูมิศาสตร์พบว่า กลุ่มภาคตะวันตก (WG) และภาคใต้ (STG) มีคะแนนรวมสูงที่สุด (83.67 และ 83.00 คะแนนตามลำดับ) อยู่ในระดับ A (มั่นคง) โดยกลุ่มภาคตะวันตกมีจุดเด่นที่ความสามารถในการทำกำไร (20.67 คะแนน) ซึ่งอยู่ในระดับกลาง แต่เป็นกลุ่มที่มีคะแนนส่วนนี้สูงที่สุดเมื่อเทียบกับกลุ่มอื่น เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งสองกลุ่มได้คะแนนสูงในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านสภาพคล่อง (29.00 และ 30.00 คะแนน) และด้านความอยู่รอดระยะยาว (20.00 และ 20.00 คะแนน) สำหรับกลุ่มอื่นๆ มีคะแนนรวมอยู่ในระดับ B โดยกลุ่มภาคกลาง (CG) ได้ 78.20 คะแนน กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NEG) ได้ 75.38 คะแนน กลุ่มภาคเหนือ (NTG) ได้ 74.43 คะแนน และกลุ่มรัตนโกสินทร์ (RG) ได้ 69.00 คะแนน โดยทุกกลุ่มมีจุดแข็งด้านสภาพคล่อง (27.60-30.00 คะแนน) และด้านความอยู่รอดระยะยาว (18.50-20.00 คะแนน) แต่มีข้อจำกัดด้านการบริหารงาน (13.00-14.38 คะแนน) และด้านความสามารถทำ



กำไร (7.50-16.80 คะแนน) โดยกลุ่มรัตนโกสินทร์มีคะแนนด้านความสามารถในการทำกำไรต่ำที่สุด (7.50 คะแนน) ซึ่งสะท้อนความท้าทายด้านการสร้างรายได้ของกลุ่มนี้

ด้านการวิเคราะห์ตามขนาดสถาบันพบว่า ทุกกลุ่มมีคะแนนรวมอยู่ในระดับ B โดยกลุ่มขนาดใหญ่ (LG) ได้คะแนนสูงที่สุด 79.25 คะแนน รองลงมาคือกลุ่มขนาดเล็ก (SG) และขนาดกลาง (MG) ที่ได้ 78.11 และ 75.63 คะแนนตามลำดับ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าขนาดของมหาวิทยาลัยไม่ได้เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลต่อสถานะทางการเงิน โดยมหาวิทยาลัยขนาดเล็กสามารถมีผลการดำเนินงานที่ดีไม่แพ้มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่าทุกกลุ่มมีจุดแข็งด้านสภาพคล่อง (28.33-30.00 คะแนน) และด้านความอยู่รอดระยะยาว (19.11-20.00 คะแนน) อยู่ในระดับสูง ด้านการบริหารงานอยู่ในระดับกลาง (13.63-14.75 คะแนน) และด้านความสามารถในการทำกำไรอยู่ในระดับต่ำ (12.00-16.44 คะแนน) โดยน่าสนใจว่ากลุ่มขนาดเล็กกลับมีคะแนนด้านความสามารถในการทำกำไรสูงกว่ากลุ่มอื่น (16.44 คะแนน) ซึ่งอาจสะท้อนความคล่องตัวในการบริหารจัดการและการปรับตัวที่ดีกว่า

ผลการวิเคราะห์นี้แสดงให้เห็นว่าความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่อยู่ในระดับน่าพอใจ โดยเฉพาะความแข็งแกร่งด้านสภาพคล่องและความอยู่รอดระยะยาว ซึ่งเป็นจุดแข็งร่วมกันของเกือบทุกสถาบัน แต่ยังมีโอกาสในการพัฒนาอย่างมากด้านการบริหารงานและความสามารถในการทำกำไร โดยเฉพาะการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์และการสร้างแหล่งรายได้ที่หลากหลาย ทั้งนี้ พึงระมัดระวังในการตีความผลการศึกษานี้ว่าเป็นการวิเคราะห์จากข้อมูลทางการเงินเพียงปีเดียว (2566) จึงไม่สามารถสรุปถึงความยั่งยืนทางการเงินในระยะยาวได้อย่างสมบูรณ์ แต่เป็นการสะท้อนสถานะทางการเงิน ณ ช่วงเวลาที่ศึกษาเท่านั้น ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

3. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏแบ่งเป็น 2 ส่วนคือจำแนกตามภูมิศาสตร์ และจำแนกตามขนาดจำนวนนักศึกษา

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำแนกตามภูมิศาสตร์ การตรวจสอบการแจกแจงปกติ โดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk test การทดสอบเบื้องต้นพบว่ากลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเพียง 3 แห่ง ซึ่งมีขนาดเล็กเกินไปที่จะทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิตินี้ การรวมกลุ่มจะทำให้กลุ่มภาคกลางมีขนาดกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็น 8 แห่ง ส่งผลให้เพิ่มอำนาจการทดสอบทางสถิติ ลดโอกาสการเกิดความคลาดเคลื่อนประเภทที่ 2 (Type II Error) และเพิ่มโอกาสในการตรวจพบความแตกต่างที่มีอยู่จริง นอกจากนี้การรวมกลุ่มยังทำให้จำนวนกลุ่มในการวิเคราะห์ลดลงเหลือ 5 กลุ่ม ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และกลุ่มรัตนโกสินทร์ ซึ่งช่วยให้การทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นทั้งการแจกแจงแบบปกติและความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น รวมถึงช่วยลดความแปรปรวนที่เกิดจากความแตกต่างของขนาดกลุ่มตัวอย่าง ทำให้ผลการวิเคราะห์มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น ผลการทดสอบ Shapiro-Wilk แสดงในตารางที่ 10



ตารางที่ 10 ค่าสถิติทดสอบ Shapiro-Wilk จำแนกตามภูมิศาสตร์

ตัวแปร	Shapiro-Wilk	p-value	การแจกแจง
กลุ่มภาคเหนือ	.833	.085	ปกติ
กลุ่มภาคใต้	.872	.277	ปกติ
กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	.754	.009	ไม่ปกติ
กลุ่มภาคกลาง	.889	.231	ปกติ
กลุ่มรัตนโกสินทร์	.963	.798	ปกติ

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

การทดสอบการแจกแจงแบบปกติด้วย Shapiro-Wilk test พบว่า คะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของกลุ่มภาคเหนือ ($p=.085$) กลุ่มภาคใต้ ($p=.277$) กลุ่มภาคกลาง ($p=.231$) และกลุ่มรัตนโกสินทร์ ($p=.798$) มีการแจกแจงแบบปกติ ขณะที่กลุ่มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ($p=.009$) มีการแจกแจงที่แตกต่างจากปกติอย่างมีนัยสำคัญ

การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวนด้วย Levene's test พบว่าความแปรปรวนระหว่างกลุ่มไม่แตกต่างกัน ($p=.894$) อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อมูลละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นด้านการแจกแจงปกติ จึงเลือกใช้การทดสอบ Kruskal-Wallis H test ซึ่งผลการทดสอบพบว่าคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ระหว่างกลุ่มภูมิศาสตร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=.084$)

ตารางที่ 11 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 จำแนกตามภูมิศาสตร์

กลุ่มภูมิศาสตร์	N	ค่ามัธยฐาน	ค่าเฉลี่ยอันดับ	Chi-Square	p-value
ภาคเหนือ	7	71.00	14.57	8.261	0.084
ภาคใต้	5	83.00	22.40		
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	8	71.50	14.94		
ภาคกลาง	8	78.00	19.19		
รัตนโกสินทร์	4	69.50	7.75		

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

จากตารางที่ 11 แม้ว่าผลการทดสอบด้วย Kruskal-Wallis H test จะแสดงว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มภูมิศาสตร์ ($p=.084$) แต่ค่า p-value ที่ใกล้เคียงระดับนัยสำคัญ .05 บ่งชี้ว่าอาจมีแนวโน้มของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาค่ามัธยฐานและค่าเฉลี่ยอันดับพบว่ากลุ่มภาคใต้มีค่าสูงที่สุด



(Mdn=83.00, Mean Rank=22.40) ในขณะที่กลุ่มรัตนโกสินทร์มีค่าต่ำที่สุด (Mdn=69.50, Mean Rank=7.75) ความแตกต่างนี้อาจมีความสำคัญในทางปฏิบัติแม้จะไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏจำแนกตามขนาดจำนวนนักศึกษา การตรวจสอบการแจกแจงปกติ โดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk test ผลการทดสอบในตารางที่ 12

ตารางที่ 12 ค่าสถิติทดสอบ Shapiro-Wilk จำแนกตามขนาดจำนวนนักศึกษา

ตัวแปร	Shapiro-Wilk	p-value	การแจกแจง
กลุ่มขนาดใหญ่	.843	.205	ปกติ
กลุ่มขนาดกลาง	.894	.038	ไม่ปกติ
กลุ่มขนาดเล็ก	.896	.231	ปกติ

ที่มา: ผู้วิจัย (2568)

ผลการทดสอบ Shapiro-Wilk พบว่า กลุ่มขนาดใหญ่ ($p=.205$) และกลุ่มขนาดเล็ก ($p=.231$) มีการแจกแจงแบบปกติ ขณะที่กลุ่มขนาดกลาง ($p=.038$) มีการแจกแจงที่แตกต่างจากปกติอย่างมีนัยสำคัญ

การทดสอบ Levene's test พบความแตกต่างของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม ($p=.014$) เนื่องจากข้อมูลละเมิดข้อตกลงเบื้องต้นทั้งด้านการแจกแจงปกติและความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน จึงใช้การทดสอบ Kruskal-Wallis H test ซึ่งผลการทดสอบพบว่าคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 ระหว่างกลุ่มขนาดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p=.749$)

ตารางที่ 13 การเปรียบเทียบค่ามัธยฐานคะแนนความยั่งยืนทางการเงินปี 2566 จำแนกตามขนาด

กลุ่มขนาด	N	ค่ามัธยฐาน	ค่าเฉลี่ยอันดับ	Chi-Square	p-value
ขนาดใหญ่	5	77.00	18.50	0.578	.749
ขนาดกลาง	16	75.50	15.56		
ขนาดเล็ก	11	78.00	17.05		

ที่มา: ผู้วิจัย

จากตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบค่ามัธยฐานคะแนนสถานะทางการเงินปี 2566 จำแนกตามขนาดจำนวนนักศึกษา แสดงให้เห็นว่าทั้งสามกลุ่มมีค่ามัธยฐานใกล้เคียงกัน (ระหว่าง 75.50-78.00) และค่าเฉลี่ยอันดับที่ไม่แตกต่างกันมากนัก (15.56-18.50) ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบด้วย Kruskal-Wallis H test ที่พบว่าไม่มีความแตกต่าง



อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มขนาด ($p=.749$) ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าขนาดของมหาวิทยาลัยราชภัฏไม่ได้เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสถานะทางการเงิน ณ ปี 2566 แต่อาจมีปัจจัยอื่นที่มีอิทธิพลมากกว่า เช่น ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ การกระจายแหล่งรายได้ หรือบริบทเชิงพื้นที่

อภิปรายผล

จากผลการวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายเพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ดังนี้

ความไม่สมดุลระหว่างสภาพคล่องสูงกับความสามารถในการทำกำไรต่ำ

ผลการวิจัยพบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมีสภาพคล่องสูงมาก (อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียน 22.99) แต่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำ (อัตรากำไรสุทธิเพียง 2.51%) ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Nik Ahmad et al. (2019) ที่ศึกษามหาวิทยาลัยของรัฐในมาเลเซียและพบว่ามหาวิทยาลัยของรัฐมักมีสภาพคล่องสูงแต่มีข้อจำกัดด้านการสร้างรายได้ ซึ่งเป็นผลจากการพึ่งพางบประมาณภาครัฐและข้อจำกัดด้านกฎระเบียบในการหารายได้ อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบนี้แตกต่างจากงานวิจัยของ Cernostana (2018) ที่ศึกษาสถาบันอุดมศึกษาเอกชนในลัตเวียซึ่งพบว่าสถาบันที่มีประสิทธิภาพมักมีความสมดุลระหว่างสภาพคล่องและความสามารถในการทำกำไร การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏมีความไม่สมดุลนี้สะท้อนให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยของรัฐมีเงินสำรองจำนวนมากแต่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์อย่างเต็มที่ในการสร้างรายได้ ซึ่งแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่ McLaren and Struwig (2019) ศึกษาในแอฟริกาใต้ซึ่งต้องบริหารสภาพคล่องอย่างระมัดระวังและเน้นการสร้างผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ความไม่สมดุลนี้สะท้อนให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานของ Sazonov et al. (2015) ที่พบว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในรัสเซียมักมีสินทรัพย์จำนวนมากแต่ใช้ประโยชน์ไม่เต็มที่ เนื่องจากขาดกลไกการแข่งขันและแรงจูงใจเชิงธุรกิจ

ผลกระทบของปัจจัยภูมิศาสตร์ที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

การวิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มภูมิศาสตร์ ($p=0.084$) ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Al-Shubiri (2020) ที่พบว่าที่ตั้งทางภูมิศาสตร์มีอิทธิพลต่อความยั่งยืนทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษาในกลุ่มประเทศ OECD และสอดคล้องกับแนวคิดของ Fadda et al. (2022) ที่ชี้ให้เห็นว่าในระบบมหาวิทยาลัยที่มีการกำกับดูแลแบบรวมศูนย์ ปัจจัยด้านภูมิศาสตร์อาจมีอิทธิพลต่อความยั่งยืนทางการเงินน้อยกว่าปัจจัยด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการ ความแตกต่างนี้อาจเกิดจากบริบทที่ต่างกัน โดย Al-Shubiri (2020) ศึกษาในระดับนานาชาติซึ่งมีความแตกต่างทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมระหว่างประเทศสูง ในขณะที่การศึกษานี้เป็นการเปรียบเทียบภายในประเทศที่มีระบบการบริหารและนโยบายระดับชาติเดียวกัน ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับประสบการณ์ในระบบมหาวิทยาลัยอื่นๆ โดยในบริบทประเทศที่มีระบบการบริหารและนโยบายระดับชาติเดียวกัน ปัจจัยด้านการบริหารจัดการมีความสำคัญมากกว่าตำแหน่งที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yurchyshena et al. (2021) ที่ระบุว่าผลการ



ดำเนินงานทางการเงินของสถาบันอุดมศึกษาไม่ได้ถูกกำหนดโดยปัจจัยเชิงโครงสร้างอย่างที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ แต่ขึ้นอยู่กับ การบริหารจัดการภายใน เช่นเดียวกับที่ Saudi (2019) พบในการศึกษามหาวิทยาลัยในมาเลเซียว่าการบริหารจัดการ ภายในเป็นปัจจัยสำคัญกว่าปัจจัยภูมิศาสตร์ แม้ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ แต่ค่า p-value ที่ใกล้เคียงกับระดับนัยสำคัญ (0.084) บ่งชี้ว่าอาจมีแนวโน้มของความแตกต่างระหว่างภูมิภาค โดยเฉพาะกลุ่มภาคใต้และภาคตะวันตกที่มีค่ามัธยฐาน สูงกว่า (83.00 และ 83.67 ตามลำดับ) เมื่อเทียบกับกลุ่มรัตนโกสินทร์ที่มีค่าต่ำสุด (69.50) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนา เศรษฐกิจระดับภูมิภาคอาจมีผลกระทบบางส่วนต่อความยั่งยืนทางการเงิน สอดคล้องกับงานของ Fadda et al. (2022) ที่ พบว่าบริบททางเศรษฐกิจภูมิภาคสามารถส่งผลต่อการจัดสรรทรัพยากรและโอกาสในการสร้างรายได้ของ สถาบันอุดมศึกษา อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยในภาคใต้และภาคตะวันตกมีค่ามัธยฐานด้านความยั่งยืนสูงกว่าภาคกลาง และภาคตะวันออก แม้ไม่พบนัยสำคัญทางสถิติ

ความไม่แตกต่างระหว่างขนาดของมหาวิทยาลัย

การวิจัยไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างมหาวิทยาลัยขนาดต่างๆ ($p=0.749$) ซึ่ง ขัดแย้งกับสมมติฐานเรื่องการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) ที่ Gummett (2015) พบในการศึกษาการปฏิรูป ระบบมหาวิทยาลัยเวลส์ว่าขนาดสถาบันมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนทางการเงิน และ Kathomi et al. (2022) เสนอไว้ว่า มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่มีความได้เปรียบในการสร้างรายได้และบริหารต้นทุน อย่างไรก็ตาม การที่ไม่พบความแตกต่างนี้ สอดคล้องกับผลการศึกษาในบริบทเฉพาะของระบบมหาวิทยาลัยที่มีการกำกับดูแลแบบรวมศูนย์ ข้อค้นพบนี้แตกต่างจาก งานของ Al-Shubiri (2020) ที่พบอิทธิพลของขนาดสถาบันต่อความยั่งยืนทางการเงินในมหาวิทยาลัยกลุ่ม OECD แต่อาจ อธิบายได้ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏทุกแห่งมีโครงสร้างการบริหารและระบบงบประมาณที่คล้ายคลึงกัน ทำให้ข้อได้เปรียบ จากขนาดลดลง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานของ Yurchyshena et al. (2021) และ Saudi (2019) ที่พบว่าสถาบัน ขนาดเล็กสามารถมีประสิทธิภาพทางการเงินได้ไม่แพ้สถาบันขนาดใหญ่หากมีการบริหารจัดการที่ดี โดย Saudi (2019) อธิบายเพิ่มเติมว่าสถาบันขนาดเล็กในมาเลเซียมีความคล่องตัวในการปรับตัวและตอบสนองตลาดได้เร็วกว่า ซึ่งขัดแย้ง ข้อเสียเปรียบด้านขนาด ประเด็นสำคัญคือมหาวิทยาลัยราชภัฏขนาดเล็กกลับมีคะแนนด้านความสามารถในการทำกำไร สูงกว่ากลุ่มอื่น (16.44 คะแนน) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Saudi (2019) เกี่ยวกับความคล่องตัวของสถาบันขนาดเล็กใน การปรับตัวและสร้างรายได้ ทั้งนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏขนาดใหญ่ไม่ได้มีความยั่งยืนทางการเงินสูงกว่าขนาดเล็ก

อย่างไรก็ตาม การไม่พบความแตกต่างทั้งสองนี้ที่ไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ไม่มี สมมติฐานใดได้รับการยืนยันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น ปัจจัยภูมิศาสตร์และขนาดอาจไม่ใช่ตัวแปรสำคัญที่กำหนด ความยั่งยืนทางการเงินในบริบทของมหาวิทยาลัยราชภัฏ การปฏิเสธสมมติฐานทั้งสองนี้ชี้ให้เห็นว่าความยั่งยืนทางการเงิน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นมากกว่า โดยเฉพาะด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการภายในและกลยุทธ์การ พัฒนาสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าในระบบการศึกษาที่มีการกำกับดูแลแบบรวมศูนย์ การบริหารจัดการเป็นปัจจัย กำหนดที่สำคัญกว่าลักษณะเชิงโครงสร้างของสถาบัน



ความยั่งยืนทางการเงินในระดับน่าพอใจแต่ยังไม่มั่นคง

ผลการวิจัยที่พบว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่ (78.13%) มีความยั่งยืนทางการเงินในระดับน่าพอใจ (ระดับ B) แต่มีเพียง 21.87% ที่อยู่ในระดับมั่นคง (ระดับ A) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ngcobo et al. (2024) ที่พบว่ามหาวิทยาลัยในประเทศกำลังพัฒนามักอยู่ในสถานะที่พอรับมือได้กับความท้าทายทางการเงินแต่ยังไม่มั่นคงเพียงพอที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ แตกต่างจากมหาวิทยาลัยในประเทศพัฒนาแล้วที่ Seres, Tunbas, and Matkovic (2019) ศึกษาและพบว่ามีความมั่นคงทางการเงินในระดับสูง นอกจากนี้ ข้อค้นพบที่ว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดแข็งด้านสภาพคล่องและความอยู่รอดระยะยาว แต่มีจุดอ่อนด้านประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์และความสามารถในการทำกำไร สอดคล้องกับแนวคิดของ Handayani et al. (2022) ที่เสนอว่าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในประเทศกำลังพัฒนาเผชิญความท้าทายในการสร้างความสมดุลระหว่างความมั่นคงทางการเงินกับการพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน และแตกต่างจากสถาบันอุดมศึกษาที่ McLaren and Struwig (2019) ศึกษาในแอฟริกาใต้ซึ่งมีความสามารถในการทำกำไรสูงกว่าแต่มีความเสี่ยงด้านสภาพคล่องมากกว่า

ข้อพิจารณาเกี่ยวกับบริบทการศึกษา

ผลการศึกษาในครั้งนี้ควรตีความโดยคำนึงถึงบริบทสำคัญสองประการ ประการแรก การใช้ข้อมูลเพียงปี 2566 อาจไม่สะท้อนความยั่งยืนในระยะยาวที่แท้จริง เนื่องจากการเงินของสถาบันการศึกษามีลักษณะวงจรและผันผวนตามปัจจัยต่างๆ ประการที่สอง ปี 2566 เป็นช่วงฟื้นตัวหลัง COVID-19 ซึ่งอาจทำให้รูปแบบการเงินแตกต่างจากปกติ โดยเฉพาะด้านการลงทุนและการสร้างรายได้จากแหล่งใหม่ที่ยังอาจยังไม่เต็มประสิทธิภาพ

สรุป ข้อเสนอแนะ และข้อจำกัด

สรุป

การวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ 32 แห่ง โดยใช้ข้อมูลรายงานการเงินปี 2566 ผลการศึกษาแสดงให้เห็นรูปแบบการบริหารการเงินที่มีลักษณะเฉพาะ มหาวิทยาลัยราชภัฏมีจุดแข็งด้านสภาพคล่องและความอยู่รอดระยะยาว แต่มีข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพการบริหารสินทรัพย์และความสามารถในการทำกำไร ในด้านความยั่งยืนทางการเงินโดยรวม มหาวิทยาลัยราชภัฏส่วนใหญ่ร้อยละ 78.13 อยู่ในระดับน่าพอใจ ด้วยคะแนนเฉลี่ย 76.78 คะแนน และมีเพียงร้อยละ 21.87 ที่อยู่ในระดับมั่นคง โดยร้อยละ 96.87 มีสภาพคล่องและความอยู่รอดระยะยาวในระดับสูง แต่ร้อยละ 78.12 มีความสามารถทำกำไรในระดับต่ำ การเปรียบเทียบตามภูมิศาสตร์และขนาดสถาบันไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แม้ว่ามหาวิทยาลัยในภาคตะวันตกและภาคใต้จะมีแนวโน้มคะแนนสูงกว่า และขนาดสถาบันที่แตกต่างกันจะมีคะแนนใกล้เคียงกัน จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการบริหารจัดการมากกว่าปัจจัยด้านที่ตั้งหรือขนาดสถาบัน การพัฒนาความยั่งยืนควรเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์และการสร้างความสามารถในการทำกำไร



ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาความยั่งยืนทางการเงินของมหาวิทยาลัยราชภัฏ สามารถเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในสามระดับที่สำคัญ ในระดับนโยบาย การพัฒนาระบบงบประมาณจึงผลการดำเนินงานมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยกำหนดตัวชี้วัดประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์ให้มากกว่า 0.5 และสัดส่วนรายได้จากแหล่งอื่นให้มากกว่าร้อยละ 40 เพื่อสร้างแรงจูงใจในการบริหารสินทรัพย์อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการจัดตั้งกองทุนพัฒนามหาวิทยาลัยที่กำหนดให้สถาบันที่มีสภาพคล่องสูงเกิน 10 เท่า นำเงินส่วนเกินร้อยละ 30 ไปลงทุนในโครงการสร้างรายได้ระยะยาว และกำหนดให้มหาวิทยาลัยในภาคตะวันตกและภาคใต้เป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบ เพื่อใช้เป็นศูนย์ถ่ายทอดแนวปฏิบัติที่ดีด้านการบริหารการเงิน

ในระดับปฏิบัติการ การพัฒนาแผนธุรกิจเฉพาะตามขนาดและบริบทของแต่ละมหาวิทยาลัยจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ควรเน้นพื้นที่เชิงพาณิชย์ มหาวิทยาลัยขนาดกลางควรเน้นบริการวิชาการครบวงจร และมหาวิทยาลัยขนาดเล็กควรเน้นความร่วมมือกับท้องถิ่น การดำเนินการนี้จำเป็นต้องเสริมด้วยการจัดตั้งสำนักงานพัฒนาความร่วมมือกับภาคเอกชน โดยกำหนดเป้าหมายสร้างรายได้จากความร่วมมือมากกว่าร้อยละ 10 ของรายได้รวม นอกจากนี้ การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนเพื่อระบุแหล่งต้นทุนที่ไม่ก่อให้เกิดมูลค่าและปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางการเงินได้อย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับการวิจัยในอนาคต การศึกษาเชิงลึกปัจจัยที่ทำให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างสภาพคล่องสูงและความสามารถในการทำกำไรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง รวมถึงการศึกษาผลกระทบของนโยบายการคลังและกฎระเบียบภาครัฐต่อการบริหารการเงิน ควบคู่กับการศึกษาแนวโน้มในระยะยาว 3-5 ปี เพื่อแยกผลกระทบจาก COVID-19 และปัจจัยวงจรปกติ การพัฒนาแบบจำลองพยากรณ์ทางการเงินสำหรับระยะ 5-10 ปี ที่คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงประชากรศาสตร์และเทคโนโลยีการศึกษาจะช่วยในการวางแผนระยะยาวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความยั่งยืนทางการเงินกับคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาชุดตัวชี้วัดบูรณาการที่สะท้อนการบรรลุพันธกิจอย่างครบถ้วนและสมดุล

ข้อจำกัด

การศึกษานี้มีข้อจำกัดสำคัญ 5 ประการ ประการแรก การใช้ข้อมูลปี 2566 ปีเดียวไม่สะท้อนแนวโน้มระยะยาวและอยู่ในช่วงฟื้นตัวหลัง COVID-19 ซึ่งอาจทำให้พฤติกรรมทางการเงินแตกต่างจากปกติ ประการที่สอง การวิเคราะห์เฉพาะมิติทางการเงินโดยไม่รวมปัจจัยเชิงคุณภาพอาจเป็นสาเหตุที่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ประการที่สาม ข้อเสนอแนะอาจมีข้อจำกัดในการประยุกต์ใช้เนื่องจากกรอบกฎระเบียบของหน่วยงานภาครัฐ ประการที่สี่ การเงินของสถาบันอุดมศึกษามีลักษณะวงจรและผันผวนตามปัจจัยภายนอก ประการที่ห้า ควรตีความผลการศึกษาโดยคำนึงถึงบริบททั้งด้านรายได้ ค่าใช้จ่าย และการลงทุนในช่วงฟื้นตัว การวิจัยต่อไปควรใช้ข้อมูลหลายปี รวมปัจจัยเชิงคุณภาพ และศึกษาเปรียบเทียบกับสถาบันอุดมศึกษาประเภทอื่นเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ครอบคลุมและนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น



รายการอ้างอิง

- นงรัตน์ อิศโร. (2564). พระบรมราโชบายด้านการศึกษากับภารกิจของกลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏในการเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. *วารสารทหารพัฒนา*, 45(2), 53-63.
- เนรมิตร จิตรรักษา, เพ็ญศรี จิรินัง, อุดมวิทย์ ไชยสกุลเกียรติ และ สมบูรณ์ ศิริสรวริญ. (2567). การบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือในภาวะวิกฤต. *Journal of Modern Learning Development*, 9(1), 473-488.
- ศรดา ชัยสุวรรณ, เสน่ห์ สัตถารมณ และ วีระจักร แสงวงศ์. (2563). การพลิกโฉมอุดมศึกษาไทยในยุคภาวะวิกฤตผู้เรียน. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 6(1), 686-702.
- ศุภามณ จันทร์สกุล และ สุชาดา บวรกิตติวงศ์. (2560). สถิติออนไลน์และการประยุกต์ใช้ในงานวิจัยทางการแพทย์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 11(1), 38-48.
- สภาอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏ. (2562). *ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ระยะ 20 ปี (2560-2579) (ปรับปรุง 11 ตุลาคม 2561)*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2567). *ข้อมูลนักศึกษา*. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2567, จาก <https://info.mhesi.go.th>
- อภิรักษ์กิตติ์ ด่านเจริญกิจกุล และ กัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรและธุรกิจองค์กรของมหาวิทยาลัยเมื่อเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ. *Journal of Modern Learning Development*, 7(10), 381-407.
- Al-Shubiri, F. N. (2020). Analysis of financial sustainability indicators of higher education institutions on foreign direct investment: Empirical evidence in OECD countries. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 22(1), 77-99.
- Cernostana, Z. (2018). Measuring financial sustainability of private higher education institutions. *Engineering for Rural Development*, 1173-1178.
- Delacre, M., Leys, C., Mora, Y. L., & Lakens, D. (2019). Taking parametric assumptions seriously: Arguments for the use of Welch's F-test instead of the classical F-test in one-way ANOVA. *International Review of Social Psychology*, 32(1), DOI.org/10.5334/irsp.198
- Dinno, A. (2015). Nonparametric pairwise multiple comparisons in independent groups using Dunn's test. *The Stata Journal*, 15(1), 292-300.
- Fadda, N., Marinò, L., Pischedda, G., & Ezza, A. (2022). The effect of performance-oriented funding in higher education: Evidence from the staff recruitment budget in Italian higher education. *Higher Education*, 83, 1003-1019.
- Gastwirth, J. L., Gel, Y. R., & Miao, W. (2009). The impact of Levene's test of equality of variances on statistical theory and practice. *Statistical Science*, 24(3), 343-360.



- Ghasemi, A., & Zahediasl, S. (2012). Normality tests for statistical analysis: A guide for non-statisticians. *International Journal of Endocrinology and Metabolism*, 10(2), 486-489.
- Gummett, P. (2015). Reorganising the Welsh university system. In *Mergers and alliances in higher education: International practice and emerging opportunities* (81-103). Cham: Springer International Publishing.
- Handayani, E., Sholihin, M., Pratolo, S., & Rahmawati, A. (2022). Do private universities achieve financial sustainability as a result of transformational leadership. *International Journal of Sustainable Development and Planning*, 17(8), 2365-2374.
- Jaafar, J. A., Latiff, A. R. A., Daud, Z. M., & Osman, M. N. H. (2023). Does revenue diversification strategy affect the financial sustainability of Malaysian Public Universities? A panel data analysis. *Higher Education Policy*, 36, 116-143.
- Kathomi, A., Njeru, D. M., & Ocharo, K. N. (2022). Debt financing options and the financial sustainability of universities in Kenya. *Webology*, 19(2), 3565-3580.
- le Cessie, S., Goeman, J. J., & Dekkers, O. M. (2020). Who is afraid of non-normal data? Choosing between parametric and non-parametric tests. *European Journal of Endocrinology*, 182(2), E1-E3.
- McLaren, J. I., & Struwig, F. W. (2019). Financial ratios as indicators of financial sustainability at a South African university. *Journal of Contemporary Management*, 16(2), 68-93.
- Nanda, A., Mohapatra, B. B., Mahapatra, A. P. K., Mahapatra, A. P. K., & Mahapatra, A. P. K. (2021). Multiple comparison test by Tukey's honestly significant difference (HSD): Do the confident level control type I error. *International Journal of Statistics and Applied Mathematics*, 6(1), 59-65.
- Ngcobo, X. M., Marimuthu, F., & Stainbank, L. J. (2024). Revenue sourcing for the financial sustainability of a university of technology: An exploratory study. *Cogent Education*, 11(1), DOI: 10.1080/2331186X.2023.2295173
- Nik Ahmad, N. N., Ismail, S., & Siraj, S. A. (2019). Financial sustainability of Malaysian public universities: Officers' perceptions. *International Journal of Educational Management*, 33(2), 317-334.
- Okoye, K., & Hosseini, S. (2024). Mann–Whitney U Test and Kruskal–Wallis H Test Statistics in R. In *R Programming: Statistical Data Analysis in Research* (pp. 225-246). Singapore: Springer Nature.
- Saudi, H. F. M. (2019). Enhancing university income generation alternative revenue resources for the university: A case study in Universiti Sains Islam Malaysia (USIM). *Journal of Human Development and Communication*, 8, 67-82.
- Sazonov, S. P., Kharlamova, E. E., Chekhovskaya, I. A., & Polyanskaya, E. A. (2015). Evaluating financial sustainability of higher education institutions. *Asian Social Science*, 11(20), 34-40.



- Seres, L., Tunbas, P., & Matkovic, P. (2019). Environmental sustainability indicators for universities. *School of Business*, 2, 95-112.
- Shingala, M. C., & Rajyaguru, A. (2015). Comparison of post hoc tests for unequal variance. *International Journal of New Technologies in Science and Engineering*, 2(5), 22-33.
- Yurchyshena, L. (2022). The influence of indicators of scale on the financial sustainability of the university: Methodological and practical aspects. *Innovation and Sustainability Series*, 4, 129-138.
- Yurchyshena, L., Laktionova, O., & Matviichuk, V. (2021). Income and financial stability of university: Sectoral approach. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 5(40), 204-215.